

**การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
ในรายวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ โดยใช้กรณีศึกษา (case study)
The Development of Learning Achievement of Students
in the Course of International Trade Law by Using Case Study**

Received: April 9,2020

Revised: May 22,2020

Accepted: June 2,2020

ดวงพร บุญเลี้ยง¹

Duangporn Boonliang¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ระหว่างก่อนและหลังการใช้กรณีศึกษา (case study) โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ในภาคเรียนที่ 1/2562 จำนวน 21 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบทดสอบก่อนการใช้กรณีศึกษา (case study) และแบบทดสอบหลังการใช้กรณีศึกษา (case study) แบบทดสอบก่อนและหลังการใช้กรณีศึกษาได้ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 25 คะแนน พร้อมบันทึกคะแนน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติ t-test for dependent samples ผลการวิจัยมีดังนี้

ผู้วิจัยทดสอบนักศึกษา ก่อนเรียน ($\bar{X} = 38.43$, S.D. = 82.76) จากนั้นดำเนินการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเสร็จได้ทำการทดสอบหลังเรียน ($\bar{X} = 60.48$, S.D. = 36.76) นำคะแนนที่ได้มาศึกษา พบว่า เมื่อทดสอบนักศึกษาหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ กรณีศึกษา

Abstract

This study aimed to compare the learning achievement in the course of international trade law before and after the application of case study. The target group consisted of 21 students who registered the course of international trade law in the first semester of academic year 2019. The research tools were the test before the application of case study and the test after the application of case study. Such tests required the students to do the write-up examination in 4 questions, each question has 25 points. The scores were recorded.

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Lecturer, Laws Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University
E – mail : Somsom2527@gmail.com

The statistics used in analyzing the data was t-test for dependent samples. The research findings could be summarized as follows:

The researcher used the pre-test to assess the students ($\bar{X} = 38.43$, S.D. = 82.76) After teaching by using the case study, the researcher used the post-test to assess the students ($\bar{X} = 60.48$, S.D. = 36.76) The study revealed that after using the case study, the students' learning achievement in the course of international trade law was statistically significantly higher than the pre-test at .05 level.

Keywords: achievement in the course, international trade law, case study

ความเป็นมาของปัญหา

การเรียนในสาขาวิชานิติศาสตร์โดยภาพรวมมีการวัดผลการศึกษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ กล่าวคือ คะแนนปลายภาคต่อคะแนนคุณธรรมจริยธรรม มีสัดส่วน 90 : 10 และการวัดผลการศึกษาในช่วงปลายภาคนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการทดสอบโดยยกกรณีปัญหาขึ้นมาเพื่อทดสอบความเข้าใจจึงทำให้นักศึกษาบางส่วนสอบไม่ผ่านเพราะไม่ได้ฝึกฝนการวินิจฉัยข้อกฎหมายปรับข้อเท็จจริงซึ่งการทดสอบดังกล่าวนี้จะต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นสำคัญ

นอกเหนือจากการให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักศึกษาแล้ว การฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ให้นักศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งของอาจารย์ การคิดวิเคราะห์จะไม่เป็นเพียงการรู้หรือการจำข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่การคิดวิเคราะห์จะเป็นการแสวงหาข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้โดยต้องเริ่มจากการกำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ ต่อมาจึงกำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์เป็นการกำหนดประเด็นสงสัยจากปัญหาหรือสิ่งที่วิเคราะห์ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นคำถามหรือกำหนดวัตถุประสงค์การวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริงสาเหตุหรือความสำคัญ นอกจากนี้ก็ให้กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เพื่อใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือต่างกัน และกำหนดการพิจารณาแยกแยะเป็นการกำหนดพินิจวิเคราะห์ แยกแยะ และกระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้คำถาม 5W 1H ประกอบด้วย ใคร(Who) อะไร(What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่(When) อย่างไร (How) เพราะเหตุใด (Why) สุดท้ายเป็นการสรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้ (วีระ สุดสังข์, 2550 : 26-28)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (case study) เป็นเครื่องมือที่มีความน่าสนใจในการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะฝึกให้นักศึกษาแยกแยะประเด็นปัญหาเมื่อเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์หลายๆ แบบ ซึ่งเป็นการมุ่งเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริง การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามีขั้นตอนการเรียนการสอนประกอบด้วย ผู้สอนหรือผู้เรียนนำเสนอกรณีศึกษา จากนั้นผู้เรียนศึกษากรณีศึกษา ต่อมาผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ หลักจากนั้นผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายคำตอบซึ่งเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับและสุดท้ายผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (ทิศนา ขัมมณี, 2552 : 362-363)

ในส่วนของวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศนั้นเป็นรายวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ และกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ โดยจะมุ่งเน้นศึกษาข้อตกลงทางการค้าที่เรียกว่า Incoterms และสัญญารับขนของทางทะเลตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 จากเนื้อหาดังกล่าวเป็นเรื่องที่ค่อนข้างไกลตัวของนักศึกษา และมองเห็นภาพของกลไกกฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศได้ยาก แต่ถ้าหากมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (case study) โดยได้มาจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ย่อยยาวซึ่งมีเนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น น่าจะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มมากขึ้นของนักศึกษาในรายวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ระหว่างก่อนและหลังการใช้กรณีศึกษา (case study)

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวินิจฉัยกฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศหลังการใช้กรณีศึกษามีค่าสูงกว่าก่อนเรียน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงจากคำพิพากษาศาลฎีกา และให้ผู้เรียนคิดและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงกับข้อกฎหมายจากคำพิพากษาศาลฎีกานั้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษากฎหมายการใช้กรณีศึกษา (case study) ในวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ เฉพาะในส่วนความรับผิดชอบของผู้ขนส่งตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534

2. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้กรณีศึกษา (case study) เฉพาะในส่วนความรับผิดชอบของผู้ขนส่งตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ปีการศึกษา 1/2562 จำนวน 21 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว โดยใช้แบบทดสอบก่อนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา และแบบทดสอบหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

การออกแบบกรณีศึกษานั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคำพิพากษาฎีกามาเป็นแนวทางในการเรียนการสอน โดยใช้กรณีศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ขนส่งตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 และให้นักศึกษาทำแบบทดสอบอัตนัยเพื่อฝึกการวิเคราะห์ความรู้ จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 25 คะแนน พร้อมบันทึกคะแนน

ขั้นตอนที่ 2 สัปดาห์ต่อมา จึงอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ขนส่งตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 โดยใช้กรณีศึกษา (case study) ซึ่งได้จากคำพิพากษาฎีกา และให้นักศึกษาทำแบบทดสอบอัตนัยเพื่อฝึกการวิเคราะห์ความรู้ จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 25 คะแนน พร้อมบันทึกคะแนน

ขั้นตอนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนในขั้นตอนที่ 1 และ ขั้นตอนที่ 2 โดยใช้สถิติ t-test for dependent samples

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การหาความถี่ และร้อยละ

การวิเคราะห์ค่ากลางของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการวิเคราะห์การกระจายของข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษา ได้แก่ สถิติที่เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent samples t - test)

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศดีขึ้น

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา คำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับความรับผิดชอบผู้ขนส่ง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พิจารณาได้ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (case study)

ชนาธิป พรกุล (2554 : 165) ได้ให้ความหมายของวิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นการจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการศึกษากรณีด้วยการอภิปราย

ฤทัยวรรณ คงชาติ (2544 : 37) กล่าวว่า การสอนแบบกรณีศึกษา หมายถึง การนำเรื่องราวหรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงมาศึกษา ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ อภิปราย เพื่อสร้างความเข้าใจและนำไปสู่การตัดสินใจหาแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547 : 93) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องสมมติขึ้นจากความเป็นจริง โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนข้อมูล การจัดการเรียนรู้แบบนี้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ หรือเสริมสร้างความรู้ให้กว้างขวาง และนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ทศนา แคมมณี (2557 : 362) ให้ความหมายของกรณีตัวอย่างว่า คือ กระบวนการที่ครูผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ทศนา แคมมณี (2545 : 362) กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการสอน ดังนี้

- 1) ผู้สอนหรือผู้เรียนนำเสนอกรณีตัวอย่าง
- 2) ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง
- 3) ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
- 4) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายคำตอบ
- 5) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

- 6) ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอนดังกล่าวอาจประยุกต์ดัดแปลงให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละแห่งได้

ชนาธิป พรกุล (2554 : 167) กล่าวถึงขั้นตอนการศึกษากรณีตัวอย่าง เมื่อครูมอบกรณีตัวอย่างพร้อมประเด็นคำถามให้ผู้เรียนล่วงหน้า ผู้เรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ทำความเข้าใจงานที่ต้องทำ

- 2) อ่านกรณีตัวอย่างครั้งแรกเพื่อสำรวจความคิดทั่วไปว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นเมื่อใด อย่างไร มีใครเกี่ยวข้อง ปัญหาคืออะไร
- 3) วิเคราะห์กรณีตัวอย่าง โดยอ่านอีกครั้งอย่างระมัดระวัง ย้อนกลับไปดูคำถามที่ครูให้มา บันทึกประเด็นสำคัญ พยายามทำความเข้าใจปัญหาทั้งในส่วนที่เห็นชัดเจน และส่วนที่ซ่อนอยู่
- 4) หาข้อมูลเพิ่มเติมจากที่อื่น อ่านตำราเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น
- 5) หาข้อสรุป ดูจุดอ่อน จุดแข็ง แล้วหาทฤษฎีหรือหลักการมาสนับสนุน เมื่อเข้าชั้นเรียน ผู้เรียนเล่าความคิด และการวิเคราะห์ แล้วรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นอย่างตั้งใจ หลังการอภิปรายจบ ผู้เรียนควรกลับไปดูสิ่งที่ตนคิด และวิเคราะห์ว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลงหรือไม่ มีอะไรควรเพิ่มเติม

จากแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาในรายวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ โดยจัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงจากคำพิพากษาศาลฎีกา และให้ผู้เรียนคิดและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงกับข้อกฎหมายจากคำพิพากษาศาลฎีกานั้น

2. คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ขนส่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 11774/2557 ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า สินค้าสูญหายไประหว่างที่อยู่ในความดูแลของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งการสูญหายไปเช่นนี้จำเลยที่ 2 และที่ 3 จะเสียสิทธิในการจำกัดความรับผิดก็ต่อเมื่อโจทก์พิสูจน์ได้ว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 กระทำการหรืองดเว้นกระทำการโดยการละเลยไม่เอาใจใส่ทั้งที่รู้ว่าการสูญหายนั้นอาจเกิดขึ้นได้ แต่ข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ปรากฏในทางนำสืบของโจทก์ ทั้งไม่มีข้อเท็จจริงอื่นพอที่ศาลจะอนุมานเอาจากพฤติการณ์ทั้งปวงได้ ข้อเท็จจริงจึงยังฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 กระทำการหรืองดเว้นกระทำการการละเลยหรือไม่เอาใจใส่จนเป็นเหตุให้สินค้าพิพาทสูญหายไปตาม พ.ร.บ.การรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 มาตรา 60 (1) จำเลยที่ 2 และที่ 3 จึงไม่เสียสิทธิที่จะจำกัดความรับผิดตาม พ.ร.บ.การรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15502/2556 ผู้มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายเอาจากผู้ขนส่งตามสัญญารับขนของทางทะเลเนื่องจากสินค้าที่ขนส่งสูญหาย เสียหาย หรือมีการส่งมอบชกชำนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่งเสมอไป ผู้ทรงใบตราส่งโดยชอบจึงย่อมเป็นผู้มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายเอาจากผู้ขนส่งได้ ดังนั้น แม้โจทก์จะได้ส่งมอบใบตราส่งซึ่งระบุชื่อผู้ซื้อเป็นผู้รับตราส่งให้แก่ผู้ซื้อแล้ว แต่ก็ปรากฏตามใบตราส่งว่ามีการลงลายมือชื่อและประทับตราของบริษัท ฮ. ผู้มีชื่อเป็นผู้รับตราส่งที่ด้านหลังใบตราส่งและไม่ได้เวนคืนใบตราส่งแก่จำเลย แต่ได้ส่งมอบใบตราส่งนั้นให้แก่โจทก์ ถือว่าผู้ซื้อได้มีการสลักหลังลอยลงในใบตราส่งโอนสิทธิตามใบตราส่งนั้นให้แก่โจทก์ โจทก์จึงอยู่ในฐานะผู้ทรงใบตราส่งโดยชอบแล้ว โจทก์ย่อมเป็นผู้มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายเอาจากจำเลยผู้ขนส่งได้ไม่ว่าโจทก์จะเป็นคู่สัญญาในสัญญารับขนของทางทะเลหรือไม่ก็ตาม โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ตาม พ.ร.บ.การรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 มาตรา 36 เป็นเรื่องและผู้ส่งของส่งผู้ขนส่งให้จัดการส่งของ ส่งกลับคืนมา ระวังการส่งมอบแก่ผู้รับตราส่ง หรือจัดการของนั้นเป็นประการอื่นใดก่อนจะขนส่งออกไปถึงท่าปลายทางหรือก่อนจะส่งมอบของแก่ผู้รับตราส่ง ซึ่งผู้ส่งของต้องเวนคืนใบตราส่งทั้งหมดแก่ผู้ขนส่ง เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงในการขนส่งตามสัญญาที่ระบุในใบตราส่งอันถือเป็นหลักฐานแห่งสัญญารับขนของทางทะเล การใช้สิทธิของผู้ส่งของตามมาตรา 36 นี้ ผู้ส่งของต้องยังเป็นผู้ยึดถือครอบครองใบตราส่งอยู่ มิฉะนั้นก็อาจจะมิได้ใบตราส่งเวนคืนแก่ผู้ขนส่งได้ มาตรา 36 ไม่ได้ใช้บังคับในกรณีที่โจทก์ในฐานะผู้ทรงใบตราส่งจะใช้สิทธิเรียกร้องเอาค่าเสียหายเนื่องจากการที่ของหรือสินค้าที่ขนส่งสูญหายซึ่งปรากฏเมื่อเรือที่ขนส่งสินค้าถึงปลายทางแล้วอย่างในคดีนี้ การใช้สิทธิเรียกร้องของโจทก์จึงไม่อยู่ในบังคับบทบัญญัติมาตรา 36 ที่ต้องเวนคืนใบตราส่งทั้งหมดที่ออกให้แก่กันไว้แก่ผู้ขนส่ง

โจทก์ผู้ส่งของได้ส่งมอบสินค้าที่ขนส่งแก่จำเลยหรือตัวแทนของจำเลยครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว แต่เมื่อเรือที่ขนส่งสินค้าถึงปลายทางปรากฏว่าสินค้าสูญหายไปทั้งหมด ถือว่าเหตุแห่งการเสียหายของสินค้าเกิดขึ้นในระหว่างที่สินค้าอยู่ในความดูแลของจำเลยผู้ขนส่งหรือตัวแทนหรือลูกจ้างของจำเลย และไม่ปรากฏเหตุตาม มาตรา 51 ถึงมาตรา 57 แห่ง พ.ร.บ.การรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 ที่เป็นเหตุยกเว้นความรับผิดชอบของจำเลยในฐานะผู้ขนส่ง จำเลยจึงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ผู้ทรงใบตราส่ง ตามมาตรา 39 และ 43 แห่ง พ.ร.บ.ดังกล่าว

การรับขนส่งสินค้าของจำเลยเป็นแบบ "CFS/CFS" ที่จำเลยมีหน้าที่นำสินค้าเข้าบรรจุในตู้สินค้า และสินค้าตามคำฟ้องมีจำนวนน้อย มีโอกาสที่จะมีการบรรจุสินค้าของบุคคลอื่นอีกจำนวนมากที่นำเข้าร่วมไว้ในตู้สินค้านี้ ความผิดพลาดในการบรรจุสินค้าเข้าตู้สินค้าจึงอาจเกิดขึ้นได้ การไม่ได้นำสินค้าบรรจุเข้าตู้สินค้าจึงถือได้ว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยหรือตัวแทนซึ่งจำเลยในฐานะผู้ขนส่งต้องรับผิด แต่เมื่อตามพยานหลักฐานของโจทก์ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงอื่นใดที่แสดงว่าจำเลยหรือตัวแทนมีพฤติการณ์อื่นใดที่ถึงขนาดเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงอันจะรับฟังได้ว่า เป็นการละเลยหรือไม่เอาใจใส่ในการดูแลรักษาสินค้าที่ขนส่ง จึงไม่อาจถือได้ว่าการสูญหายของสินค้าที่ขนส่งเป็นผลมาจากการละเลยหรือไม่เอาใจใส่ของจำเลยหรือตัวแทนทั้งที่รู้ว่าการสูญหายของสินค้าอาจเกิดขึ้นได้ ตาม พ.ร.บ.การรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 มาตรา 60 (1) ความรับผิดชอบของจำเลยจึงอยู่ในบังคับของมาตรา 58 จำเลยจึงรับผิดชอบต่อโจทก์เพียงจำนวนเงินตามข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง กับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่จำเลยผิดนัดคือนับแต่วันที่ล่วงเลยกำหนดเวลาที่จำเลยควรส่งมอบสินค้า

คำพิพากษาฎีกาที่ 69/2556 การที่สินค้าสูญหายไปจากตู้สินค้าโดยมีการนำถุงทรายมาแทนที่นั้น เป็นไปเพื่อเจตนาลวงว่าสินค้างยังอยู่ครบถ้วนในตู้สินค้านั้นระหว่างขนส่งด้วยเหตุที่สินค้าที่สูญหายไปมีน้ำหนักถึง 3,243.20 กิโลกรัม และการที่ตรวจตราผืนของตู้สินค้างอยู่ในสภาพเรียบร้อยดีถึงท่าเรือปลายทางก็ไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันว่าตู้สินค้างมิได้ถูกเปิดออกก่อนหน้านั้น หมายความว่าตู้สินค้างมิได้ถูกเปิดเอาสินค้าออกไปและใส่ถุงทรายเข้ามาแทนที่ด้วยวิธีการตามปกติ สอดคล้องกับที่โจทก์นำสืบว่า บริษัทผู้สำรวจสินค้าได้ทดลองถอด

นื้อดด้านข้างตู้สินค้าออกพบว่าสามารถเปิดประตูตู้สินค้าได้โดยที่ตราประทับไม่ถูกตัดออก การที่ท่อทองแดงมีน้ำหนักประมาณม้วนละ 350 ถึง 450 กิโลกรัม การขนถ่ายจึงต้องใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือ เมื่อพิจารณาแผนผังการวางตู้สินค้าที่ถูกวางในชั้นที่สูงสุด ข้อเท็จจริงน่าจะเชื่อว่าการลักลอบนำสินค้าออกจากตู้สินค้าไม่อาจทำได้ในระหว่างการขนส่งโดยเรือเดินสมุทร ทั้งงูทหายที่ถูกแทนที่มีภาษาไทยอยู่บนงู และหากสินค้าถูกลักลอบนำออกจากตู้สินค้าพิพาทที่ปลายทางก็ไม่จำเป็นต้องนำงูทหายจำนวนมากเข้ามาแทนที่เพื่อลงน้ำหนักตู้สินค้าระหว่างการขนส่ง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า สินค้าสูญหายขณะอยู่ที่ท่าเรือแหลมฉบังซึ่งอยู่ในความดูแลของจำเลยที่ 2 เมื่อจำเลยที่ 2 มิได้นำสืบข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขนส่งตาม พ.ร.บ.การรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 มาตรา 51 และ 52 จึงต้องรับผิดชอบ จำเลยที่ 2 รับขนส่งสินค้าพิพาทในเงื่อนไข CY/CY ผู้ขายเป็นผู้บรรจุและตรวจนับสินค้าเข้าตู้สินค้าที่โรงงานของผู้ขาย ลานพักตู้สินค้ามีเนื้อที่มากกว่า 4 สนามฟุตบอล มีการปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง มีแสงครอบคลุมบริเวณที่วางตู้สินค้าทุกบริเวณ สินค้าที่สูญหายมีน้ำหนักมาก การขนย้ายออกจากตู้สินค้าและนำงูทหายเข้าแทนที่เป็นเรื่องที่ต้องใช้กำลังคน เครื่องมือ และเวลาในการดำเนินการ เหตุที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องที่มีบุคคลลงใจวางแผนลักลอบนำสินค้าพิพาทออกจากตู้สินค้าแล้วทดแทนน้ำหนักสินค้าด้วยงูทหายโดยไม่กระทบถึงดวงตราผนึกตู้สินค้า ข้อเท็จจริงถือไม่ได้ว่า จำเลยที่ 2 หรือตัวแทนละเลยหรือไม่เอาใจใส่ทั้งที่รู้ว่าการสูญหายอาจเกิดขึ้นได้อันเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามความในมาตรา 60 (1) จึงสามารถจำกัดความรับผิดชอบตามมาตรา 58 วรรคหนึ่งได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกับการใช้กรณีศึกษา มีดังนี้

ฉัญวลัย กุลวงษ์ และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2558 : 1735) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาและการแก้ปัญหา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาและการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาและการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก

ภัทราทิพย์ ทรงบุญญา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชา ITB373 การจัดการส่งออกและนำเข้า สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 1/2556 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียน และทดสอบหลังการเรียน ด้วยการหาค่าร้อยละคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อเรื่อง การเตรียมสินค้าและเอกสารการส่งออก และเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการนำเข้าส่งออกของไทย มีความแตกต่างกันไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีความแตกต่างกันของผลคะแนน แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาส่งผลให้ผลการเรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้นกว่าก่อนใช้กรณีศึกษา และนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

วันเพ็ญ สุธง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ วิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การคิดวิเคราะห์รายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กรของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 โดยใช้กรณีศึกษา นักศึกษามีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากการทำแบบฝึกและแบบทดสอบ คือ ผ่านเกณฑ์จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.71 และไม่ผ่าน 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.29 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 18.95$, $sig = .000$)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับการวิเคราะห์และตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ จำนวน 21 คน โดยใช้กรณีศึกษา ซึ่งข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	7	33.33
1.2 หญิง	14	66.67
รวม	21	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.67 จากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ เพื่อทำการทดสอบตามสมมุติฐาน ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศโดยใช้กรณีศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t-test
ก่อนเรียน	21	38.48	82.76	20	13.32*
หลังเรียน	21	60.48	36.76		

*p-Value < .05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษา พบว่า หลังการเรียนโดยใช้กรณีศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถสรุปผล คือ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษา พบว่า นักศึกษาหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษา พบว่า นักศึกษาหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพิจารณากรณีศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ สมเหตุสมผล เพื่อให้เกิดข้อสรุปเป็นการทำให้ผู้เรียนรู้จักการตัดสินใจอย่างมีหลักการและมีเหตุผลสนับสนุนได้ปฏิบัติการคิดทุกระดับจากง่ายไปจนถึงการประเมิน โดยจุดเน้นของกรณีศึกษาอยู่ที่เนื้อหาของเรื่องและการอภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังเช่นงานวิจัยของ ธัญวลัย กุลวงษ์ และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2558 : 1735) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาและการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้ง ภัทราทิพย์ ทรงบุญญา (2556) พบว่า กระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาส่งผลให้ผลการเรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้นกว่าก่อนใช้กรณีศึกษา

จากการวิจัยซึ่งแม้จะพบว่า นักศึกษาหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ สูงกว่าก่อนเรียนก็ตาม แต่การใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวอาจไม่ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนมากพอเพราะการบรรยายซ้ำอีกครั้งโดยใช้กรณีศึกษา ผลสัมฤทธิ์ครั้งที่สองที่เพิ่มขึ้นอาจเกิดจากการสอนซ้ำก็เป็นได้

นอกจากนี้ ความคงทนของความสามารถ (retention ability) ของนักศึกษาในรายวิชานี้ก็มีความสำคัญด้วยเช่นกัน หากนักศึกษาได้เรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาแล้ว ภายหลังจากการศึกษา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เคยเรียนรู้ไป นักศึกษาก็จะสามารถปรับข้อกฎหมายกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ การติดตามความคงทนของความสามารถของนักศึกษาจากการเรียนโดยใช้กรณีศึกษา อาจทำได้โดยการทดสอบอีกครั้งก่อนสำเร็จการศึกษา

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศโดยใช้กรณีศึกษา ผู้สอนสามารถนำกรณีศึกษามาใช้พัฒนาความรู้ของนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเกิดการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจดีขึ้น ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนควรใส่รูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาลงใน มคอ.3 ด้วย

ผู้วิจัยควรมีการติดตามความคงทนของความสามารถหลังที่ได้รับการพัฒนาระยะหนึ่งไปแล้ว ดังนั้น ควรทำการวิจัยเรื่อง การติดตามความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศของนักศึกษาหลังที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้กรณีศึกษา

บรรณานุกรม

- ชนาธิป พรสกุล. (2545). *การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2545). *วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญวลัย กุลวงษ์ และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านการแก้ปัญหา เรื่อง วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาและการแก้ปัญหา. *วารสาร Veridian E-Journal บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 2 : 1735 -1748.
- ภัทราทิพย์ ทรงบุญญา. (2556). *ผลการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชา ITB373 การจัดการส่งออกและนำเข้า สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 1/2556*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ฤทัยวรรณ คงชาติ. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์เชิงอธิบายของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการจัดผังลายเส้นและแบบเทคนิคกรณีตัวอย่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันเพ็ญ สุธง. (2561). การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ วิชา การบริหารงานคุณภาพในองค์การ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). 21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพมหานคร. ภาพพิมพ์.